

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. április 15.*

„Előzetes döntéshozatal – 604/2013/EU rendelet – A nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása – 27. cikk – Jogorvoslat – Az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült tényezők figyelembevétele – Hatékony bírói jogvédelem”

A C-194/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Conseil d'État (államtanács, Belgium) a Bírósághoz 2019. február 28-án érkezett, 2019. február 12-i határozatával terjesztett elő a

H. A.

és

az **État belge**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen (előadó), A. Kumin és N. Wahl tanácselnökök, Juhász E., S. Rodin, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: A. Rantos,

hivatalvezető: M. Krausenböck tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. november 9-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- H. A. képviseletében J. Hardy advocaat, M. El Khoury és I. Fontignie avocates,
- a belga kormány képviseletében C. Pochet, M. Jacobs és P. Cottin, meghatalmazotti minőségben, segítőik: D. Matray, J. Matray, S. Matray és C. Piront avocats,
- a holland kormány képviseletében M.K. Bulterman és C.S. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében G. Wils és M. Condou-Durande, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

a főtanácsnok indítványának a 2021. február 2-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 180., 31. o.; helyesbítés: HL 2018. L 33., 6. o.; a továbbiakban: „Dublin III” rendelet) 27. cikkének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a H. A., harmadik állambeli állampolgár és az État belge (belga állam) között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő az Office des étrangers (idegenrendészeti hivatal, Belgium) azon határozata tárgyában, amellyel az elutasította H. A. menedékjog iránti kérelmét, és kötelezte őt Belgium területének elhagyására.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2013/32/EU irányelv

- 3 A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2013. L 180., 60. o.; helyesbítés: HL 2013. L 198., 50. o.) 46. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„(1) A tagállamok biztosítják a kérelmezők részére a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jogot az alábbiakkal szemben:

- a) a nemzetközi védelem iránti kérelem ügyében hozott határozat tárgyában, beleértve, ha a határozat:
 - i. a menekült jogállás és/vagy kiegészítő védelmi jogállás tekintetében megalapozatlannak ítéli a kérelmet;
 - ii. a [...] kérelem elfogadhatatlanságát állapítja meg;
 - iii. meghozatalára [...] a tagállam határán vagy tranzitállomáiban kerül sor;
 - iv. azt állapítja meg, hogy nem folytatják le a [...] vizsgálatot.
- b) a menedékjog iránti kérelem újravizsgálásának megtagadása a [...] lezárását követően;
- c) a nemzetközi védelem visszavonásáról szóló határozat;

[...]

(3) Az (1) bekezdésnek való megfelelés érdekében a tagállamok biztosítják, hogy a hatékony jogorvoslat mind a tények, mind a jogi szempontok teljes körű és ex nunc megvizsgálását tartalmazza [...] legalább az elsőfokú bíróság előtti fellebbezési [helyesen: jogorvoslati] eljárásokban.”

A „Dublin III rendelet

- 4 A „Dublin III” rendelet (4), (5) és (19) preambulumbekzdésének szövege a következ:

„(4) [Az Európai Tanács által az 1999. október 15–16-i] tamperei [Finnország] [rendkívüli ülésén elfogadott] következtetések azt is megállapították, hogy [a közös európai menekültügyi rendszernek] rövid időn belül ki kell terjednie egy világos és alkalmazható [helyesen: a gyakorlatban működőképes] módszer kialakítására is a menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározása céljából.

(5) E módszernek mind a tagállamok, mind az érintett személyek vonatkozásában tárgyilagos és méltányos szempontokon kell alapulnia. Lehetővé kell tennie különösen a felelős tagállam gyors meghatározását, hogy a nemzetközi védelem megadására vonatkozó eljáráshoz való hatékony hozzáférés biztosított legyen, és a nemzetközi védelem iránti kérelmekkel kapcsolatos gyors döntéshozatal ne kerüljön veszélybe.

[...]

(19) Az érintett személyek jogainak hatékony védelme érdekében jogi biztosítékokat és hatékony jogorvoslati eszközöket [helyesen: jogi garanciákat és hatékony jogorvoslatihoz való jogot] kell biztosítani a felelős tagállamnak való átadásra vonatkozó határozatokkal kapcsolatban, különösen a [Charta] 47. cikkével összhangban. A nemzetközi jog tiszteletben tartása érdekében az ilyen határozatok elleni hatékony jogorvoslatnak egyaránt ki kell terjednie e rendelet alkalmazásának, valamint az azon tagállamban fennálló jogi és ténybeli helyzetnek a megvizsgálására, amelynek a kérelmezőt átadják.”

- 5 E rendelet 2. cikke a következőket írja elő:

„E rendelet alkalmazásában:

[...]

g) »családtag«: amennyiben a család már a származási országban is létezett, a kérelmezőnek a tagállamok területén tartózkodó alábbi családtagjai:

- a kérelmező házastársa vagy vele tartós, nem házastársi kapcsolatban élő élettársa [...]
- az első francia bekezdésben említett pár vagy a kérelmező kiskorú gyermekei [...]
- amennyiben a kérelmező kiskorú és nem házas, abban az esetben az édesapja, édesanyja vagy az érte [...] felelős egyéb felnőtt,
- amennyiben a nemzetközi védelemben részesülő személy kiskorú és nem házas, abban az esetben az édesapja, édesanyja vagy az érte [...] felelős egyéb felnőtt [...]

- 6 Az említett rendelet 10. cikke ekként rendelkezik:

„Amennyiben a kérelmezőnek van olyan családtagja valamely tagállamban, akinek nemzetközi védelem iránti kérelméről abban a tagállamban még nem született érdemi elsőfokú határozat, e tagállam lesz a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős, feltéve hogy az érintett személyek e kívánságukat írásban kifejezték.”

7 Ugyanezen rendelet 17. cikke megállapítja:

„(1) „A 3. cikk (1) bekezdésétől eltérve minden tagállam határozhat úgy, hogy megvizsgálja a valamely harmadik országbeli állampolgár, vagy egy hontalan személy által hozzá benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelmet akkor is, ha annak megvizsgálásáért az e rendeletben megállapított feltételek szerint nem felelős.

[...]

(2) Az a tagállam, amelyben a nemzetközi védelem iránti kérelmet benyújtották, [...] illetve a felelős tagállam a családi kapcsolatban álló személyek egyesítése céljából – különösen családi vagy kulturális megfontolásokon alapuló humanitárius okokból – az érdemi elsőfokú határozat meghozatala előtt bármikor megkereshet egy másik tagállamot annak érdekében, hogy az vegye át a kérelmezőt, még akkor is, ha ez utóbbi tagállam az e rendelet 8–11. és 16. cikkében megállapított feltételek szerint nem felelős. Az érintett személyeknek ehhez írásban hozzájárulásukat kell adniuk.

[...]”

8 A „Dublin III” rendelet 27. cikkének szövege az alábbi:

„(1) A kérelmezőnek [...] joga van az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslathoz, amelyet bírósághoz vagy törvényszékhez tény- vagy jogkérdésben [helyesen: amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben] benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.

(2) A tagállamok ésszerű határidőt határoznak meg az érintett személy által az (1) bekezdés szerinti hatékony jogorvoslathoz fűződő jog gyakorlására.

(3) Az átadásra vonatkozó határozatok elleni fellebbezésre vagy felülvizsgálatra vonatkozóan a tagállamok jogszabályaikban előírják az alábbiakat:

- a) a fellebbezés vagy felülvizsgálat feljogosítja az érintettet, hogy annak elbírálásáig az adott tagállamban maradjon; vagy
- b) az átadás automatikusan felfüggesztésre kerül, és e felfüggesztés megszűnik azon ésszerű időtartam elteltével, amely alatt valamely bíróságnak vagy törvényszéknek [helyesen: valamely bíróságnak] a felfüggesztés iránti kérelem alapos és szigorú vizsgálatát követően határozatot kellett hoznia arról, hogy a fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak halasztó hatályt biztosít-e; vagy
- c) az érintett személy ésszerű időtartamon belül kérelmezheti a bíróságtól vagy törvényszéktől [helyesen: kérelmezheti a bíróságtól] az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztését a fellebbezés vagy felülvizsgálat elbírálásáig. A tagállamok azáltal biztosítják a hatékony jogorvoslatot, hogy felfüggesztik az átadást mindaddig, amíg a felfüggesztés iránti első kérelemről határozatot nem hoznak. [...]

(4) A tagállamok előírhatják, hogy az illetékes hatóságok hivatalból dönthetnek az átadásra vonatkozó határozat végrehajtásának felfüggesztéséről a fellebbezés vagy felülvizsgálat elbírálásáig.

(5) A tagállamok lehetőséget biztosítanak az érintett személy számára jogi segítségnyújtás igénybevételére, és szükség esetén nyelvi segítségre.

(6) A tagállamok kérésre térítésmentesen biztosítják a jogi segítségnyújtást, amennyiben az érintett személy nem képes fedezni annak költségeit [...]

A belga jog

- 9 Az 1980. december 15-i loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers-nek (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és kiutasításáról szóló törvény; *Moniteur belge*, 1980. december 31., 14584. o.) 39/2. cikkének 2. §-a így rendelkezik:

„A Conseil [du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium)] az egyéb jogorvoslatokról hatályon kívül helyező ítélettel határoz az alaki előírásoknak akár lényeges megsértése, akár semmisség terhével történő megsértése, hatáskörtúllépés vagy hatáskörrel való visszaélés esetén.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 10 H. A. 2017. május 22-én menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Belgiumban.
- 11 Az idegenrendészeti hivatal, miután 2017. május 31-én meghallgatta H. A.-t, 2017. június 22-én kérte a spanyol hatóságoktól H. A. átvételét.
- 12 2017. július 4-én a spanyol hatóságok elfogadták ezen, H. A. átvétele iránti megkeresést.
- 13 2017. augusztus 1-jén az idegenrendészeti hivatal elutasította a H. A. által benyújtott menedékjog iránti kérelmet, és kötelezte őt Belgium területének az elhagyására.
- 14 H. A. megtámadta e határozatot a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt 2017. augusztus 25-én benyújtott keresetével, amelyben többek között arra hivatkozott, hogy fiútestvére 2017. augusztus 22-én érkezett Belgiumba, ott menedékjog iránti kérelmet nyújtott be, és a tisztességes eljárás biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a kérelmeiket együtt vizsgálják meg.
- 15 E bíróság 2017. november 30-i ítéletében e keresetet elutasította. Ez az ítélet részben azon a megállapításon alapult, amely szerint a H. A. fiútestvérenek Belgiumba való érkezésére vonatkozó tényezők az idegenrendészeti hivatal vitatott határozatának meghozatalát követően merültek fel, ennél fogva nem vehetők figyelembe e határozat jogszerűségének értékelése során.
- 16 2017. december 28-án H. A. az említett ítélet ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. E kérelem alátámasztásául arra hivatkozik, hogy a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) megsértette hatékony jogorvoslathoz való jogát, amint az a „Dublin III” rendelet 27. cikkéből és a Charta 47. cikkéből következik, mivel megtagadta, hogy egy átadásra vonatkozó határozat jogszerűségének vizsgálata során figyelembe vegyen e határozatot követően felmerült tényezőket.
- 17 E körülmények között a Conseil d'État (államtanács, Belgium) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [»Dublin III« rendelet] 27. cikkét önállóan vagy [a Charta] 47. cikkével együtt úgy kell-e értelmezni, mint amely a hatékony jogorvoslathoz való jog biztosítása érdekében előírja, hogy a nemzeti bíróság adott esetben figyelembe vegye a »dublini rendelet szerinti átadásra vonatkozó« határozat meghozatalát követően bekövetkező körülményeket?”

Az alapjogvita tárgyának fennállásáról

- 18 A belga kormány azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről már nem szükséges határozni. H. A.-nak ugyanis már nem fűződik érdeke felülvizsgálati kérelem benyújtásához, mivel a belga hatóságok 2019. január 31-én megkezdték nemzetközi védelem iránti kérelmének megvizsgálását, majd ugyanazon év augusztus 28-án menedékjogot nyújtottak a számára.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság, miután a Bíróság felhívta annak a közlésére, hogy úgy véli-e, a kérdésére adandó válasz még mindig szükséges az alapjogvita eldöntéséhez, azt válaszolta, hogy fenn kívánja tartani előzetes döntéshozatal iránti kérelmét.
- 20 E bíróság e tekintetben kifejtette többek között azt, hogy az alapügyben szereplő felülvizsgálat iránti kérelem nem vált okafigyottá, mivel olyan bírósági határozatot érint, amelyet semmilyen ténybeli körülmény nem tüntethet el a jogrendből. Mindemellett e bíróság úgy véli, hogy ha a belga kormány által hivatkozott tényezők pontosak lennének, ténylegesen felmerülhetne az a kérdés, hogy továbbra is fennáll-e H. A. érdeke az alapeljárásban vitatott ítélet hatályon kívül helyezésének eléréséhez. Az említett bíróság mindazonáltal nem dönthet úgy hivatalból és kontradiktórius eljárás keretében folytatott vita nélkül, hogy ez az érdek megszűnt, és hogy az előterjesztett kérdésre adandó válasz már nem szükséges az alapjogvita megoldásához.
- 21 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság az uniós jog értelmezéséhez támpontokat nyújt a nemzeti bíróságnak, amelyek szükségesek az utóbbi által eldöntendő jogvita megoldásához (1998. március 12-i Djabali ítélet, C-314/96, EU:C:1998:104, 17. pont; 2019. november 19-i A. K. és társai [A legfelsőbb bíróság fegyelmi tanácsának függetlensége] ítélet, C-585/18, C 624/18 és C 625/18, EU:C:2019:982, 69. pont).
- 22 Ugyancsak a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikk alapján létrehozott együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó bírósági határozatért felelős nemzeti bíróság feladata, hogy az ügy sajátosságaira tekintettel megítélje mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatnak az ítélete meghozatala tekintetében fennálló szükségességét, mind az általa a Bíróság elé terjesztett kérdések relevanciáját. Következésképpen, amennyiben a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2020. november 24-i Openbaar Ministerie [Okirat-hamisítás] ítélet, C-510/19, EU:C:2020:953, 25. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 23 Mivel a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a belga jog eljárási szabályainak alkalmazása alapján továbbra is határoznia kell az alapjogvita tárgyában, meg kell állapítani, hogy e jogvita még mindig folyamatban van e bíróság előtt, és az említett jogvita megoldásához továbbra is hasznos a Bíróságnak az előterjesztett kérdésre adandó válasza.
- 24 Következésképpen az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről határozni kell.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 25 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdését, adott esetben a Charta 47. cikkének fényében, akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely akként rendelkezik, hogy az a bíróság, amelyhez egy átadásra vonatkozó határozattal szemben megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak be, e kereset elbírálása keretében nem veheti figyelembe az e határozat meghozatalát követően felmerült körülményeket.

- 26 Előjáróban, a belga kormány azon, a tárgyaláson tett megállapításával kapcsolatban, amely szerint a belga jog eljárási szabályai összhangban vannak az uniós joggal, amennyiben akként rendelkeznek, hogy az illetékes bíróságnak egy átadásra vonatkozó határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset elbírálása keretében figyelembe kell vennie a határozat meghozatalát követően felmerült, azon körülményeket, amelyek meghatározóak a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság – az uniós és nemzeti bíróságok hatáskörmegosztásának keretén belül – azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban meghatározott ténybeli és szabályozási háttérrel köteles figyelembe venni, amelybe az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések illeszkednek. Ezért az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem lehet a nemzeti jog egy adott tagállam kormánya által hivatkozott értelmezése fényében vizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2016. június 21-i *New Valmar* ítélet, C-15/15, EU:C:2016:464, 25. pont).
- 27 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság egyértelműen kimondta, hogy a belga jog általa adott értelmezése szerint a közigazgatási bíróságoknak egy átadásra vonatkozó határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset elbírálásának keretében e határozat jogszerűségéről úgy kell határozniuk, ahogyan e határozatot az érintett hatóság meghozta, nevezetesen az e hatóság birtokában lévő információk alapján, anélkül hogy figyelembe vehetnék az említett határozat meghozatalát követően felmerült körülményeket.
- 28 A belga jog eljárási szabályainak a belga kormány által védett értelmezését következésképpen a Bíróság nem fogadhatja el a jelen előzetes döntéshozatali eljárás céljából.
- 29 Ezenkívül a belga és a holland kormány, valamint az Európai Bizottság arra hivatkozott, hogy az alapügy tárgyát képező, átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült, H. A. által hivatkozott körülmények nem meghatározóak a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából.
- 30 E tekintetben vitathatatlan, hogy – a „Dublin III” rendelet 17. cikkében foglalt mérlegelési záradék érintett tagállam általi esetleges alkalmazásának sérelme nélkül – a nemzetközi védelem kérelmezője testvérének a megkereső tagállamba való érkezése a „családtagok” fogalom e rendelet 2. cikkének g) pontjában foglalt meghatározására tekintettel nem igazolhatja az említett rendelet 10. cikkének alkalmazását, amely cikk arra az esetre vonatkozik, amikor a kérelmezőnek van olyan családtagja valamely tagállamban, akinek az abban a tagállamban előterjesztett nemzetközi védelem iránti kérelméről még nem született érdemi elsőfokú határozat.
- 31 E megállapítás mindazonáltal nem szolgálhat a kérdést előterjesztő bíróság számára kielégítő válaszul az előtte folyamatban lévő felülvizsgálati kérelemről való határozathozatalhoz, lévén hogy e bíróság kifejtette, hogy a felülvizsgálati kérelem elbírálásának keretében meg kell határoznia, hogy a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) köteles volt-e figyelembe venni a vitatott, átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült körülményeket, anélkül hogy mérlegelhette volna, hogy a H. A. által e bíróság előtt konkrétan hivatkozott körülmények befolyással lehetnek-e a felelős tagállam meghatározására, vagy sem.
- 32 Tekintettel azon problémakörre, amellyel ekként az alapügyben a kérdést előterjesztő bírósághoz fordultak, emlékeztetni kell arra, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az átadásra vonatkozó határozattal érintett személynek joga van az e határozat elleni hatékony jogorvoslathoz, amelyet bírósághoz tény- vagy jogkérdésben benyújtott fellebbezés vagy felülvizsgálati kérelem formájában gyakorolhat.
- 33 E jogorvoslat terjedelmét e rendelet (19) preambulumbekkezdése pontosítja, amely jelzi, hogy a nemzetközi jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében az említett rendeletben bevezetett, az átadásra vonatkozó határozatok elleni hatékony jogorvoslatnak ki kell terjednie egyrészt e rendelet alkalmazásának vizsgálatára, másrészt az azon tagállamban fennálló jogi és ténybeli helyzetnek a

- megvizsgálására, amelynek a kérelmezőt átadják (2017. október 25-i Shiri ítélet, C- 201/16, EU:C:2017:805, 37. pont; 2019. április 2-i H. és R. ítélet, C 582/17 és C 583/17, EU:C:2019:280, 39. pont).
- 34 Tekintettel többek között a valamely tagállamban előterjesztett nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó rendszernek a „Dublin III” rendelet elfogadásával bekövetkezett általános fejlődésére és az e rendeletben szereplő célkitűzésekre, az említett rendelet 27. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az átadásra vonatkozó határozattal szemben ott előírt jogorvoslatnak ki kell terjednie mind a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért való felelősséget meghatározó szabályok tiszteletben tartására, mind az ugyanezen rendeletben előírt eljárási garanciákra is (2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 38. pont; 2019. április 2-i H. és R. ítélet, C-582/17 és C-583/17, EU:C:2019:280, 40. pont).
- 35 Egyébiránt a Bíróság kimondta, hogy tekintettel egyrészről a „Dublin III” rendelet (19) preambulumbekkezdésében említett, az érintett személyek hatékony védelmének a Charta 47. cikkének megfelelő biztosítására irányuló célkitűzésre, másrészről azon, e rendelet (5) preambulumbekkezdésében kimondott célkitűzésre, hogy biztosítani kell a nemzetközi védelem iránti kérelem feldolgozásáért felelős tagállam gyors meghatározását, a kérelmezőnek rendelkeznie kell olyan hatékony és gyors jogorvoslattal, amely lehetővé teszi számára, hogy az átadásra vonatkozó határozat elfogadását követően felmerült körülményekre hivatkozzon, amennyiben e körülmények figyelembevétele meghatározó az említett rendelet helyes alkalmazása szempontjából (lásd ebben az értelemben: 2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 44. pont; 2018. január 25-i Hasan ítélet, C 360/16, EU:C:2018:35, 31. pont).
- 36 Ugyancsak a Bíróság ítélkezési gyakorlatából következik, hogy egy olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi az érintett, nemzetközi védelmet kérelmező személy számára, hogy az átadásra vonatkozó határozat elfogadását követően felmerült körülményekre hivatkozzon az e határozattal szembeni jogorvoslat keretében, teljesíti ezen, hatékony és gyors jogorvoslat előírására vonatkozó kötelezettséget (lásd ebben az értelemben: 2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 45. pont; 2018. január 25-i Hasan ítélet, C-360/16, EU:C:2018:35, 32. pont).
- 37 Mindamellet ezen utóbbi ítélkezési gyakorlatból nem következik ugyanakkor az, hogy a tagállamoknak a „Dublin III” rendelet 27. cikkének alkalmazásában szükségképpen úgy kell megszervezniük jogorvoslati rendszerüket, hogy az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült, a jelen ítélet 35. pontjában említett meghatározó körülmények figyelembevételére vonatkozó követelmény biztosítva legyen az átadásra vonatkozó határozat jogszerűségének vitatását lehetővé tévő jogorvoslati kérelem vizsgálatának keretében.
- 38 Az uniós jogalkotó ugyanis az átadásra vonatkozó határozattal szemben bírósághoz tény- vagy jogkérdésben benyújtott fellebbezésnek, illetve felülvizsgálat iránti kérelemnek – amelyeknek az érintett személy rendelkezésére kell állniuk – csak bizonyos eljárási szabályait harmonizálta.
- 39 E tekintetben, noha a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdése és (19) preambulumbekkezdése hozzájárul e jogorvoslat tárgyának meghatározásához, és azt írja elő, hogy biztosítani kell a jogorvoslat bíróság előtti gyakorlását, e rendelet 27. cikkének (2)–(6) bekezdése pontosítással kizárólag az említett jogorvoslathoz fűződő jog gyakorlásának határidői, az átadásra vonatkozó határozat végrehajtása felfüggesztésének ilyen jogorvoslati kérelem előterjesztése esetén fennálló feltételei, valamint azon jogi segítségnyújtás tekintetében szolgál, amelyben az érintett személynek részesülnie kell.
- 40 Ezzel szemben a „Dublin III” rendelet 27. cikke azt nem pontosítja, hogy az általa előírt jogorvoslathoz való jog szükségszerűen azzal jár-e, hogy az annak tárgyában eljáró bíróság az átadásra vonatkozó határozat jogszerűségét *ex nunc* vizsgálhatja.

- 41 E 27. cikk szövegezése eltér tehát a 2013/32 irányelv – amelyet a „Dublin III” rendelettel egy napon fogadtak el a közös európai menekültügyi rendszer általános felülvizsgálata keretében – 46. cikke (3) bekezdésének szövegezésétől, amely kimondja, hogy az ezen irányelv 46. cikkének (1) bekezdésében említett jogi aktusokkal szemben biztosított hatékony jogorvoslat – amely jogi aktusok sorában nem szerepel az átadásra vonatkozó határozat – „mind a tények, mind a jogi szempontok teljes körű és *ex nunc* megvizsgálását” tartalmazza.
- 42 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a jogalanyok számára biztosított jogok védelmének biztosítására irányuló bírósági felülvizsgálatra vonatkozó eljárási szabályok meghozatala az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozó szabályokhoz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (lásd ebben az értelemben: 2002. június 18-i HI ítélet, C-92/00, EU:C:2002:379, 67. pont; 2017. december 13-i El Hassani ítélet, C-403/16, EU:C:2017:960, 26. pont; 2020. szeptember 9-i Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides [Ismételt kérelem elutasítása – Jogorvoslati határidő] ítélet, C- 651/19, EU:C:2020:681), 34. pont).
- 43 Arra is emlékeztetni kell, hogy a tagállamok az uniós jog végrehajtása során kötelesek biztosítani a Charta 47. cikkének első bekezdésében rögzített hatékony jogorvoslatához való jog tiszteletben tartását, amely a hatékony bírói jogvédelem elvének megerősítését jelenti (2019. december 19-i Deutsche Umwelthilfe ítélet, C-752/18, EU:C:2019:1114, 34. pont).
- 44 Ami először is az egyenértékűség elvét illeti, az megköveteli, hogy a jogorvoslatokra alkalmazandó szabályok összessége különbségtétel nélkül vonatkozzon az uniós jog megsértésén alapuló jogorvoslatokra és a belső jog megsértésén alapuló hasonló jogorvoslatokra (2017. március 15-i Aquino ítélet, C-3/16, EU:C:2017:209, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 Másodszor, ami a tényleges érvényesülés elvét illeti, hangsúlyozni kell, hogy egy átadásra vonatkozó határozattal szemben indított megsemmisítés iránti kereset, amelynek keretében az eljáró bíróság nem vehet figyelembe olyan, a határozat meghozatalát követően felmerült körülményeket, amelyek meghatározóak a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából, nem biztosít olyan, kielégítő bírói jogvédelmet, amely lehetővé teszi az érintett személy számára az e rendeletből és a Charta 47. cikkéből eredő jogainak gyakorlását.
- 46 Mindazonáltal, amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 82. és 85. pontjában, nem zárható ki, hogy a nemzeti bírósági rendszernek mint egésznek keretében biztosítható legyen kielégítő bírói jogvédelem más formában, mint az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült meghatározó körülményeknek az e határozat jogszerűsége felülvizsgálatának biztosítását célzó jogorvoslati kérelem elbírálásának alkalmával történő figyelembevétele.
- 47 Az előző pontban említett jogorvoslattól különböző különös jogorvoslatnak a kielégítő hatékony bírói jogvédelem érintett személynek való biztosítása céljából a gyakorlatban garantálnia kell e személy számára annak elérése lehetőségét, hogy a megkereső tagállam illetékes hatóságai az említett személyt ne adhassák át egy másik tagállamnak, ha valamely, az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült körülmény annak végrehajtását megakadályozza. Az említett jogorvoslatnak azt is biztosítania kell, hogy amennyiben valamely, az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerült körülmény megalapozza a megkereső tagállam felelősségét, e tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai kötelesek legyenek meghozni az e felelősség elismeréséhez és az ugyanazon személy által benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem késedelem nélküli megvizsgálásának megkezdéséhez szükséges rendelkezéseket (lásd ebben az értelemben: 2017. október 25-i Shiri ítélet, C-201/16, EU:C:2017:805, 43. pont).

- 48 Következésképpen azon különös jogorvoslathoz való jog gyakorlásának, amely lehetővé teszi az átadásra vonatkozó határozat meghozatalát követően felmerülő, olyan körülmények figyelembevételét, amelyek meghatározóak a „Dublin III” rendelet helyes alkalmazása szempontjából, lehetségesnek kell lennie ilyen körülmények felmerülését követően, de anélkül, hogy e jog gyakorlásának az lenne a feltétele, hogy az érintett személy meg van fosztva szabadságától, vagy hogy az érintett átadásra vonatkozó határozat végrehajtása haladéktalanul esedékes.
- 49 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „Dublin III” rendelet 27. cikkének (1) bekezdését e rendelet (19) preambulumbekkezdésének fényében, valamint a Charta 47. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely akként rendelkezik, hogy az a bíróság, amelyhez egy átadásra vonatkozó határozattal szemben megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak be, e kereset elbírálása keretében nem veheti figyelembe az e határozat meghozatalát követően felmerült, e rendelet helyes alkalmazása szempontjából meghatározó körülményeket, kivéve ha e szabályozás rendelkezik olyan különös jogorvoslatról, amely magában foglalja az érintett személy helyzetének *ex nunc* vizsgálatát, amely vizsgálat eredményei kötik az illetékes hatóságokat, amely jogorvoslat gyakorolható az ilyen körülmények felmerülését követően, és amely nincs többek között ahhoz a feltételhez kötve, hogy e személy meg van fosztva szabadságától, sem ahhoz a körülményhez, hogy az említett határozat végrehajtása haladéktalanul esedékes.

A költségekről

- 50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 27. cikkének (1) bekezdését e rendelet (19) preambulumbekkezdésének fényében, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti szabályozás, amely akként rendelkezik, hogy az a bíróság, amelyhez egy átadásra vonatkozó határozattal szemben megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak be, e kereset elbírálása keretében nem veheti figyelembe az e határozat meghozatalát követően felmerült, e rendelet helyes alkalmazása szempontjából meghatározó körülményeket, kivéve ha e szabályozás rendelkezik olyan különös jogorvoslatról, amely magában foglalja az érintett személy helyzetének *ex nunc* vizsgálatát, amely vizsgálat eredményei kötik az illetékes hatóságokat, amely jogorvoslat gyakorolható az ilyen körülmények felmerülését követően, és amely nincs többek között ahhoz a feltételhez kötve, hogy e személy meg van fosztva szabadságától, sem ahhoz a körülményhez, hogy az említett határozat végrehajtása haladéktalanul esedékes.

Aláírások